

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу

ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић, 24. новембра б.б., 38218 Лепосавић, Србија, www.ves-pec.edu.rs
Телефони: +381 28 83-780, 83-351, Жиро-рачун: 840-1973666-10, е-маил: vespec@ves-pec.edu.rs

СПОЉАШЊА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА - САМОВРЕДНОВАЊЕ УСТАНОВЕ

ИЗВЕШТАЈ ПО СТАНДАРДИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

САДРЖАЈ:

1. [Одлука](#)
2. [Категорије за вредновање и квалификације](#)
3. Опис и оцена испуњености стандарда и мере за побољшање квалитета
 - [Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета](#)
 - [Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета](#)
 - [Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета](#)
 - [Стандард 4: Квалитет студијског програма](#)
 - [Стандард 5: Квалитет наставног процеса](#)
 - [Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада](#)
 - [Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника](#)
 - [Стандард 8: Квалитет студената](#)
 - [Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса](#)
 - [Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке](#)
 - [Стандард 11: Квалитет простора и опреме](#)
 - [Стандард 12: Финансирање](#)
 - [Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета](#)
 - [Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета](#)

**УПУТСТВО ЗА РУКОВАЊЕ СВИМ ДОКУМЕНТИМА!
ДРЖИТЕ ДУГМЕ Ctrl НА ТАСТАТУРИ И ЛЕВИМ ТАСТЕРОМ МИША
ПРИТИСНИТЕ НА ЖЕЉЕНИ ДОКУМЕНТ**

[назад](#)

05 Број 1/458
Датум 26.01.2016 год.
ПЕЋ-ЛЕПОСАВИЋ

На основу члана 12 Статута и Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета рада
Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, Наставно веће Школе на
седници одржаној 26.01.2016. године, донело је:

ОДЛУКУ

1. Усваја се Извештај о самовредновању Школе и студијских програма који ће се на њему реализовати.
2. Извештај о самовредновању Школе и студијских програма који се на њему реализују је саставни део ове одлуке.

Прилог: Извештај о самовредновању Школе

Доставити:

- Председнику Комисије за проверу квалитета
- Архиви

Председник Наставног већа
Др. др Небојша Милановић

КАТЕГОРИЈЕ ЗА ВРЕДНОВАЊЕ И КВАНТИФИКОВАЊЕ

А) КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ

S – Strength:	Предности
W – Weakness:	Слабости
O – Opportunities:	Могућности
T – Threats:	Опасности - Препреке

В) КВАНТИФИКАЦИЈА ПРОЦЕНЕ (ПО КАТЕГОРИЈАМА)

+++	- високо значајно
++	- средње значајно
+	- мало значајно
0	- без значајности

Стандард 1. Стратегија обезбеђења квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Увиђајући значај и потребу континуираног и систематског самовредновања као интегралног механизма за унапређење квалитета образовања, Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу приступила је самовредновању квалитета свога рада. Основна идеја је била да се направи критичка анализа квалитета рада Школе, после добијене акредитације, са циљем да се тренутна ситуација побољша сходно стратешким циљевима високог образовања.

Савет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу је, на предлог директора, дана 21.10.2011. године усвојио је нову *Стратегију обезбеђења квалитета*. Стратегија је објављена на сајту ВШСС (КИБ), www.ves-pec.edu.rs и учињена доступним јавности, заједно са другим документима.

У Стратегији се пошло од већ постигнутих резултата у области високог образовања и акредитацији студијских програма, са намером да се интензивирају активности у области квалитета рада и унапређења организационе структуре. Циљ свих тих активности је да се квалитет образовне, научне, стручне и свих других делатности Школа подигне на највиши ниво стандарда квалитета из Закона о високом образовању и подзаконских аката Републике Србије, односно аката које је усвојио Национални савет за високо образовање и Комисија за акредитацију.

У циљу поспешивања остварења претходних елемената квалитета студија, који су наглашени и у књизи Установе формирана је Комисија за обезбеђење квалитета коју чине: Доц. др Небојша Милановић, Доц. др Соња Раденковић, др Славиша Милић, др Гордана Јовановић, мр Весна Симовић, мр Миомир Новичић, Лазар Вукићевић, дипл. правник, Шеховић Алмин и Драган Пантић представници Студентског парламента. Комисија је припремала предлоге стратегије, политику, акциони план за спровођење елемената стратегије, формулисала стандарде, процедуре, методе провере квалитета и унапређења организације обезбеђења квалитета. Такође, Комисија прати остваривање стратегије, стандарда и процедура обезбеђења квалитета и предлаже одговарајуће мере Наставном већу и руководству установе. Начин и садржаји рада комисије односили се на:

- праћење остварености дугорочно и краткорочно планираних стручних, образовних и научно-истраживачких активности;
- анализу значајних чинилаца на основу континуираног прикупљања битних података;

Овим је праћено остваривање испуњавања мисије и зацртаних циљева.

При контроли квалитета у обзир су узимани конкретни и проверљиви елементи као што су оствареност циљева и очекивања или стандарди и норме. Школа посебно прати: квалитет извођења наставе, спровођење испита, успешност студирања у целини и у оквиру појединачних предмета, квалитет појединачних учбеника, број наставника и сарадника и

студената по групама, просторне капацитете и опрењеност, ефикасност студија (однос уписаних студената и дипломираних), као и пролазност на појединачним предметима, повратне информације од бивших студената и њихових послодаваца (о томе колико су стечена знања и вештине током студирања примењива и корисна), савременост програма и усклађеност са европским стандардима у одговарајућој области.

У праћење остваривања мисије Школе и зацртаних вредности укључени су студенти путем учешћа у раду Наставног већа и Савета Школе. У овом опису настојања на подизању квалитета, анализи и процени остваривања и унапређивања стратегије обезбеђивања квалитета могло би се констатовати да је праћење било усклађено са дефинисаним циљевима и мисијом Школе, те да се из оцена студената о мерама којима се настојао подстицати квалитет педагошког рада и њихово самоорганизовање за веће интерактивно укључивање у усвајање садржаја и стицање компетенција за профил струковног економисте може закључити да је овим питањима посвећена адекватна пажња.

Циљ студентског вредновања педагошког рада наставника Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу јесте формирање мишљења студената о педагошком раду наставника у циљу њиховог компетеније оспособљавања за будући позив, а резултати студентског вредновања користе се за редовно праћење и контролу квалитета наставног процеса, као део опште политике у области обезбеђења квалитета. Студентско вредновање спроводи се путем писменог упитника са понуђеним одговорима, сваке године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из датог предмета. Вреднује се педагошки рад сваког наставника за сваки предмет посебно. Сваки наставник добија све извештаје о студентском вредновању свога рада. Збирни извештај о резултатима студентског вредновања доставља се Наставном већу Високе економске школе струковних студија које га анализира. Досадашње искуство у вредновању квалитета путем упитника о вредновању од стране студената констатовало је да су позитивне реакције студената по питању педагошких квалитета наставника, студијских програма, условима наставе, опреми, раду студентске службе и библиотеке (више видети у прилозима у наставку). Наставно веће, као и Савет школе, анализирали су резултате вредновања од стране студената, као и анализе Комисије за праћење и обезбеђивање квалитета и предлагали мере за унапређивање истог, а закључци и предлози мера били су и јавно доступни на сајту школе. Иста пажња посвећивана је и условима који чине контекст за остваривање виших образовних квалитета (простор, опрема, библиотечки фонд, административне услуге, управљање Школом. Ова и друга питања била су најпре предмет анализа катедре, а потом Комисије и Наставног већа и Студентског парламента, а на крају и Савета Школе.

Од субјеката који су се бавили унапређивањем квалитета издвајају се: Комисија за праћење и унапређивање квалитета, Наставно веће Школе, Студентски парламент и Савет школе, а мере које су предлагане за побољшање квалитета односиле су се пре свега, на иновирање наставних метода којима би се подстицала мотивациона страна усвајања знања и стицања компетенција за професије струковни економиста и специјалиста струковних студија као и да би се подизао квалитет усвојених знања.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стратегије обезбеђења квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">• ВЕШ ПЕЋ Лепосавић јасно опредељена за непрекидно унапређење квалитета +++• Организациона култура која јасно дефинише квалитет као важан фактор рада +++• Усвајају се и реализују Акциони планови, Планови мера на отклањању примедби КАПК +++• Повезује се образовна и стручна делатност кроз напор да се наставни рад повеже са научноистраживачким +• Иновирање наставног плана и програма +++• Укључивање професора у научноистраживачке пројекте на државном и међудржавном нивоу +++	<ul style="list-style-type: none">• Редовност одржавања састанака Комисије за квалитет +• Професори на струковним школама ускраћени да у својим школама могу организовати државне научне пројекте ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none">• Континуалан рад Комисије за квалитет ++• Шире ангажовање свих наставника на реализацији Стратегије квалитета ++• Континуираније праћење реализације Акционог плана на реализацији Стратегије обезбеђења квалитета ++• Анализирати решења из добре праксе других високообразовних установа ++	<ul style="list-style-type: none">• Бољи приступ квалитету као органском елементу пословања код било које конкурентске школе +• Не постоји јасна ражлика између струковних и академских студија, што факултети искоришћавају и акредитују струковне студије +++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

Предлози за побољшање и планиране мере:

- континуалан рад Комисије за квалитет,
- шире ангажовање свих наставника на реализацији Стратегије обезбеђења квалитета,
- континуираније праћење реализације Акционог плана на реализацији Стратегије обезбеђења квалитета,
- анализирати решења из добре праксе других високообразовних установа.

Показатељи и прилози за стандард 1:

- [Прилог 1.1: Стратегија обезбеђења квалитета](#)
- [Прилог 1.2: Мере и субјекти за обезбеђење квалитета](#)
- [Прилог 1.3: Акциони план за спровођење стратегије](#)

Стандард 2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

У складу са савременим трендовима и захтевима и у циљу интегрисања у јединствен европски систем високог образовања, Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу (у даљем тексту Висока економска школа) определила се за увођење мера за обезбеђивање квалитета студирања које подразумевају наставу, истраживање и различите облике сарадње са студентима. Ово обухвата саму институцију, наставни план и програме, квалитет наставног особља, начин извођења наставе, проверу знања, литературу, проток студената и пролазност на испитима по предметима, састављање истраживачких тимова, организацију истраживања и сарадњу са другим институцијама.

У служби увођења, праћења и унапређивања квалитета студирања на Високој економској школи оформљен је стручни тим – Комисија за обезбеђење квалитета који ће се бавити овим сегментом и укључити у европски систем сертификаковања и праћења система квалитета. На предлог Комисије за обезбеђење квалитета, Савет Високе школе као највиши стручни орган Високе школе је на седници одржаној 22.11.2011. године усвојио документ којим су постављени стандарди квалитета, као и поступци за обезбеђење квалитета рада ове високошколске установе (документ је најпре усвојен на седници Наставног већа 17.11.2011. године. Непосредно након доношења, документ *Стратегија обезбеђења квалитета* усвојен на седници Савета Школе 21.10.2011 (претходно усвојен на седници Наставног Већа 11.10.2011. године) јавно је публикован и постављен на сајт школе <http://www.ves-pec.edu.rs> и огласне табле (професора и студената).

Субјекти обезбеђења квалитета су сви запослени у Високој школи и студенти. Они раде на обезбеђењу квалитета кроз одређена тела као што су: Комисија за обезбеђење квалитета, Наставно веће, органи управљања, Студентски парламент итд. Сви субјекти имају право и обавезу да учествују у обезбеђењу квалитета на свом радном месту, и кроз учешће у раду тела која обезбеђују квалитет. Комисију за обезбеђење квалитета чине запослени из редова наставног и ненаставног кадра школе и студенти. Комисија припрема предлоге стратегије, политике, стандарда, процедура, методе провере квалитета и унапређења организације обезбеђења квалитета. Такође, Комисија прати остваривање стратегије, стандарда и процедура обезбеђења квалитета и предлаже одговарајуће корективне мере руководству установе.

Области обезбеђења квалитета су:

- студијски програми – најмање једном у три године врши се самовредновање студијских програма, њихове усклађености са мисијом Школе и претпостављеним исходима, као и самовредновање њихових садржаја, реализације, савремености и прилагођености потребама тржишта рада.
- настава – континуирано се прати реализованост и квалитет извођења наставе, савременост њених метода, оптерећеност студената, ефикасност студија (однос уписаних студената и

дипломираних), као и пролазност на појединачним предметима, повратне информације од бивших студената и њихових послодаваца (о томе колико су стечена знања и вештине током студирања примењива и корисна), савременост програма и усклађеност са европским стандардима у одговарајућој области и др. Остваривање јединства у обављању делатности високог образовања и стручног рада чији се резултати користе за унапређење наставног процеса.

- научни, стручни и уметнички рад наставника – њихов обим и квалитет се процењују на основу књига и радова објављених у научној и стручној периодици, учешћу на домаћим и међународним научним и стручним скуповима, као и јавних извођења дела, изложби и других јавних стручних и уметничких наступа. Истиче се значај остваривања међународне сарадње кроз реализацију заједничких истраживања, пројеката, размену наставника, сарадника и студената. Подстицање развоја младих сарадника и њихово перманентно усавршавање и напредовање.
- вредновање студената – будући студенти су бирани на основу успеха у средњој школи и резултата на квалификационом и пријемном испиту. У току студирања прати се пролазност студената, просечна оцена по предметима, примереност оцењивања предвиђеном оптерећењу студената, и оквиру студентске евалуације, евалуира се и оцењивање.
- уџбеници и литература – квалитет уџбеника регулисан је *Правилником о уџбеницима*. Тежи се ка постизању високих критеријума за издавачку делатност (монографија, уџбеника, приручника) наставника и сарадника, који су усклађени са националним и међународним стандардима, истиче се значај сталне набавке уџбеника за библиотеку Школе.
- технички и материјални ресурси – тежи се ка сталном инвестирању у простор, аудио-визуелну и другу опрему ради достизања оптималних стандарда у тој области остварењу Мисије и наставних програма школе. Квалитет простора и техничке опреме континуирано се контролише у складу са законима који регулишу ову област (усвојеним правилницима).
- ненаставна подршка – континуирано се прати и оцењује ненаставна подршка у остварењу плана и програма и Мисије Школе. Провера и оцењивање се врши путем анонимне анкете наставника и студената. Школа обезбеђује перманентно стручно усавршавање ненаставног особља.
- процес управљања – систематски се прати организација Школе и управљање у њој. У складу са могућностима, тежи се ка обезбеђењу услова и потребној финансијској подршци за обезбеђење квалитета и реализацију сталне контроле у циљу веће ефикасности студија. Комисија за обезбеђење квалитета, анонимном анкетом, врши испитивање ставова запослених о условима рада, о управљању Школом и о међуљудским односима, и на основу резултата предлаже мере.

План активности са роковима за извршење квалитета је у надлежности Комисије за обезбеђење квалитета. Дугорочно планирање стручних, образовних и научно-истраживачких активности на Високој економској школи врши се на основу анализе значајних чинилаца који су у претходном тексту истакнути. И краткорочно планирање се врши на основу континуираног прикупљања битних података.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу ће редовно контролисати

испуњавање своје мисије и зацртаних циљева. Контрола квалитета наслања се на конкретне и проверљивије елементе као што су оствареност циљева и очекивања. Школа посебно прати: квалитет извођења наставе, спровођење испита, успешност студирања у целини и у оквиру појединачних предмета, квалитет појединачних уџбеника, број наставника и сарадника и студената по групама, просторне капацитете и опремљеност, како изгледају процедуре, да ли су ефикасне и правичне (нпр. Процедура за жалбу поводом оцене), Учешће студената у поступцима осигурања квалитета је неизоставно јер су они најзаинтересованији да добију квалитетно образовање са којим ће моћи квалитетно да обављају послове за које се школују.

Циљ студентског вредновања педагошког рада наставника Високе школе јесте формирање мишљења студената о педагошком раду наставника, о објективности оцењивања, о процени услова и организације студијских програма и др., а резултати студентског вредновања користе се за редовно праћење и контролу квалитета наставног процеса, као део опште политике у области обезбеђења квалитета. Студентско вредновање спроводи се путем писменог упитника са понуђеним одговорима, сваке године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из датог предмета.

Комисија за обезбеђење квалитета анализира резултате и након тога, подноси извештај о резултатима студентског вредновања Наставном већу које га прихвата или не (само уколико се установи да су током примене студентског вредновања начињени озбиљни методолошки пропусти). Такође, Комисија за обезбеђење квалитета анализира резултате и подноси извештај о резултатима студентског вредновања Студентском парламенту. Подаци добијени у процесу провере квалитета до сада су били јавни и доступни свим заинтересованима са Високе школе (видљиво истакнути на огласним таблама, и на сајту). Резултати процене користе се у оквиру мера за повећање квалитета. У оквиру документа *Стратегија обезбеђења квалитета* дефинисане су процедуре и мере у случају сувише ниске пролазности по предметима, програмима, годинама, као и у случају неправилности у оцењивању, слабог рада стручних служби и сл. Посебно наглашавамо да се резултати квалитативно анализирају и евентуално ревидирају кроз годишње извештаје, чији је обавезан део и студентска евалуација.

У праћењу и обезбеђењу квалитета, посебно је значајна улога студентских процена. Планиране евалуације су цикличне, тако да следе циклусе студијских програма. Наводимо анкете које су акционим планом Комисије за обезбеђење квалитета предвиђене да се примењују континуирано, у току сваке школске године:

- анкетирање нових студената о претходном школовању и избору школе;
- анкетирање свих студената о педагошким квалитетима наставника;
- анкетирање студената о процени објективности оцењивања;
- анкетирање студената о квалитету наставних публикација и испитног материјала;
- анкетирање студената 2. и 3. године о процени услова и организације студијског програма;
- анкетирање студената у оквиру појединачних наставних предмета о реализацији исхода учења и процени оптерећења;
- анкетирање дипломираних студената о раду Школе, условима наставе, опреми, оспособљености за рад и даље напредовање.

Самовредновање је саставни део политике обезбеђења квалитета. Циљеви самовредновања су побољшање квалитета наставног процеса, студијских програма и услова рада. За спровођење ове стратегије одговорна је Комисија за обезбеђење квалитета. Сви запослени имају обавезу да се максимално ангажују у реализацији наведених задатака.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Најмање једном у три године врши се самовредновање студијског програма, његове усклађености са мисијом Школе и претпостављеним исходима ++ • Оформљена је Комисија за обезбеђење квалитета која се редовно састајала и разматрала примену стандарда за унапређење квалитета студијских програма. ++ • Учесће у Комисији редовно су имали и студенти. ++ • У остваривање квалитета студијског програма укључивали су се сви запослени на Високој школи. + 	<ul style="list-style-type: none"> • Несналажење појединих субјеката у примени одређених стандарда + • (Не)препознавање и примени корективних мера и поступака у случају одступања од планираних процедура. ++ • Неравномерно ангажовање свих субјеката. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Боља сарадња и усаглашеност свих субјеката одговорних за спровођење квалитета студијског програма ++ • Чешћа примена разноврсних анкета студената као инструмента вредновања различитих елемената студијског програма ++ • Интензивнија размена студената, наставника и сарадника са сродним високошколским установама ++ • Стално осавремењивање студијског програма и усклађивање са најновијим достигнућима у образовању ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Намерно или ненамерно занемаривање појединих стандарда и поступака у раду ++ • У настојању да се студенти интерактивно укључе, може се изгубити темељна провера знања, да се испити не завршавају на колоквијумима и семинарским радовима, тј. да то не буде једина провера и елементи вредновања знања, него да се квалитет знања посматра кроз укупне компетенције студената +++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Што мање одступање свих субјеката који учествују у процесу контроле квалитета од зацртаног плана
- Флексибилност у осмишљавању промена које се покажу као неминовно (оних до којих смо анализом квалитета утврдили да не одговарају усвојеним стандардима)
- Уважавање искустава других домаћих и страних високошколских установа у вези са применом стандарда и поступака
- Водити рачуна о равномерној заступљености свих области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, научни, стручни и уметнички рад наставника, вредновање студената, технички и материјални ресурси, управљања, ненаставна подршка и др.) у будућем раду унапређења квалитета
- Водити рачуна о подједнаком ангажовању и доприносу свих субјеката који учествују у процесу контроле квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 2:

- [Прилог 2.1. Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе](#)
- [Прилог 2.2. Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета](#)
- [Прилог 2.3. Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела \(комисије, одбора, центара\) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе](#)

Стандард 3. Систем обезбеђења квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу успоставила је структуру за обезбеђење квалитета коју перманентно изграђује и унапређује. Статутом Високе школе утврђују се послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа и катедри. Увидом у [Прилог 3.1.](#) може се установити да је на Високој школи оформљена Комисија за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака за обезбеђење квалитета. Комисија је формирана из редова наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Чланови Комисије су: доц. др Небојша Милановић, др Славиша Милић, др Соња Раденковић, др Гордана Јовановић, мр Весна Симовић, мр Миомир Новичић, Лазар Вукићевић, дипл. правник, Драган Пантић и Шеховић Армин, студенти. Имајући на уму да се ради о изузетно сложеној појави која се састоји из великог броја релевантних чинилаца, праћење и унапређивање квалитета рада Високе школе схваћено је као процес који се свакако не може ограничити само на рад Комисије за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета, иако се њен значај, као регулаторног, евалуацијског и саветодавног тела, свакако не доводи у питање. Овде се пре свега мисли на свеукупне напоре Високе школе који су претходних година, по акредитацији школе, уложени у обезбеђивање што квалитетнијег наставног кадра, подршку њиховог научног и стручног усавршавања, као и унапређивање материјалних услова у школи, осавремењивање библиотечког фонда.

Статутом ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић, документом Правилник о систематизацији радних места које је усвојило Наставно веће, утврђени су задаци и обавезе наставника, сарадника, студената, стручних органа, комисија и свих осталих у организационој структури ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић у области обезбеђења квалитета, почев од доношења и операционализације стратегије, до утврђивања стандарда и поступка чија доследна и систематска примена обезбеђује планирани квалитет.

На тај начин сваки субјект у ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић је у могућности да пружи свој пуни допринос остваривању задатака и постизању циљева ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић, што има за последицу подизање укупног квалитета који омогућава потпуно задовољавање потреба студената.

Учешће студената у поступцима осигурања квалитета је неизоставно јер су они најзаинтересованији да добију квалитетно образовање са којим ће моћи квалитетно да обављају послове за које се школују. Њихова улога је двострука – поред тога што њихова мишљења обухваћена анкетама које се на Високој школе спроводе представљају основу за увођење мера које се оцене као неопходне, студенти учествују у доношењу одлука о мерама које се предузимају за унапређење квалитета. У прилог овоме говори чињеница да су, поред Комисије, представници чланови Студентског парламента Високе школе, чланови Наставног већа, као и Савета Високе школе.

Дакле, циљ студентског вредновања педагошког рада наставника Високе школе јесте

формирање мишљења студената о педагошком раду наставника, а резултати студентског вредновања користе се за редовно праћење и контролу квалитета наставног процеса и инкорпорирани су у креирање опште политике у области обезбеђења и унапређења квалитета.

Студентско вредновање спроводи се путем писмених упитника, сваке године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из датог предмета. Анкетирање се спроводи на укупном или пригодном узорку студената Високе школе. Упитници се односе на педагошки рад сваког наставника за сваки предмет који предаје, квалитет наставног процеса и друге чиниоце релевантне за обезбеђивање квалитета и спроводе се са студентима прве, друге и треће године, као и са дипломираним студентима. Поред тога, спроводи се и самоевалуација од стране наставног особља.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • На Високој школи постоји Комисија за контролу квалитета у чијем саставу су наставно и ненаставно особље, као и сами студенти +++ • Наведена комисија усвојила је документе који регулишу њен рад. ++ • Висина оцена добијених анкетирањем студената и наставног особља не изискује веће интервенције и увођење значајнијих корективних мера ++ • Раде се планови мера на отклањању уочених недостатака и анализира њихова реализација +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Надлежности органа управљања нису прецизно дефинисане у систему обезбеђења квалитета + • Студенти нису потпуно задовољни радом Студентског парламента +
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Даља доградња докумената система квалитета на основу сопствених искустава и искустава других институција, + 	<ul style="list-style-type: none"> • Бољи рад конкурентских школа на плану обезбеђења квалитета +

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- наставак редовних мера и активности планирања,
- редовна спровођења и контроле система обезбеђења квалитета,
- у Правилнику о обезбеђењу квалитета подпоглавље Улога студената у

самовредновању и провери квалитета пренети у поглавље Организација система обезбеђења квалитета, јер су студенти субјекат система квалитета,

- даље подстицање Студентског парламента на редован рад.

Показатељи и прилози за стандард 3:

- [Прилог 3.1. Формално успостављено тело \(комисија, одбор, центар\) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи \(извод из Статута\) и опис рада](#)
- [Прилог 3.2. Списак свих анкета](#)
- [Прилог 3.3 Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера](#)

Стандард 4. Квалитет студијског програма

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу акредитовала је три студијска програма на основним струковним студијама (*Финансијски менаџмент; Менаџмент малих и средњих предузећа; Спољнотрговинско пословање и царински менаџмент*) и два програма специјалистичких струковних студија студија (*Финансијско пословање; Трговинско пословање*). Настава на Високој школи одвија се на српском језику. Листа акредитованих студијских програма са укупним бројем уписаних студената школске 2012/13. 2013/14. и 2014/15 приложена је у [Табели 4.1](#), док су одлуке о акредитацији студијских програма дате у [Прилогу 4.1](#).

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу успоставила је механизме праћења квалитета студијских програма кроз рад Комисије за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета чија надлежност је утврђена Статутом Високе школе. Редовна и периодична евалуација програма одвија се кроз студентску евалуацију, као и кроз самоевалуацију наставника. Комисија је одговорна и за предлагање мера за унапређење успешности програма, док су основни стандарди праћења квалитета дати у документу *Политика обезбеђења квалитета*. Значајно је нагласити да су, поред наставног и ненаставног особља, чланови комисије и студенти Високе школе.

Контрола квалитета студијског програма обухвата предузимање мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе, као и квалитета педагошке праксе. Редовно и систематично се прати процедура и политика уписа студената, методе поучавања, начини провере знања и исходи и компетенције које добијају студенти када заврше студијски програм, као и њихове могућности запошљавања. Посебна пажња посвећује се улози студената у праћењу и контроли квалитета, обезбеђена је њихова активна улога и оцена квалитета програма путем упитника, који садрже елементе вредновања структуре и садржаја студијског програма, као и радно оптерећење студената. Приликом акредитације Високе школе посвећена је значајна пажња упоредивости студијских програма са курикулумима сродних страних високошколских установа.

Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма основних студија *Финансијски менаџмент послове* односе се на то да су дипломирани студенти Високе школе компетентни за:

- коришћење рачунарских система и приказа биланса;
- утврђивање јавних прихода и њихов обрачун од стране надлежних органа;
- финансијски платни промет;
- наплату потраживања и плаћања обавеза уз коришћење најсавременијих облика плаћања;
- књиговодствене послове: вођење књиговодства, књиговодство трошкова, формирање укупног прихода, добити и њихова расподела по годишњим обрачунима, израда свих

врста финансијских извештаја и анализа предузећа;

- банкарско пословање и електронско банкарство, ликвидност и коришћење информационог система банке;
- оцена кредитне способности предузећа, анализа залиха робе, управљање готовином, купцима и добављачима;
- све врсте благајничко-трезорских послова;
- све врсте девизног пословања и пословања са иностранством;
- електронско финансијско пословање.

Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма основних студија – *Менаџмент малих и средњих предузећа* односе се на то да су дипломирани студенти Високе школе компетентни за:

- започињање приватног бизниса и развијање способности за самостално обављање управљачких послова у привредној пракси;
- оперативне менаџере за послове логистике набавке и продаје, израде бизнис планова и услужног менаџмента;
- менаџере за прављење технолошко-економских анализа и инвестиционих пројеката разних модела малих и средњих предузећа;
- менаџере за управљање изворима капитала и кредитним системом;
- менаџере за управљање производним капацитетом малих и средњих предузећа;
- примене електронског пословања у раду малих и средњих предузећа.

Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма основних студија – *Спољнотрговинско пословање и царински менаџмент* односе се на то да су дипломирани студенти Високе школе компетентни за:

- менаџмент царинских послова са флексибилним инструментима практичног значења за овладавање комплексним пословима оперативне царинске службе;
- управљање током и поступком царинења робе;
- управљање инструментима царинења робе и њиховог коришћења (царинска тарифа, царинске ознаке, царинска стопа, царинска основица и др.);
- коришћење континенталне, преференцијалне, повраћаја царина и др.;
- формирања документације која прати царинења робе: трговачка, транспортна, банкарска, царинска документа и осигурање робе;
- утврђивање јавних прихода, обрачун акциза, пореза на промет производа и услуга и њихова наплата;
- електронско царинско и фискално пословање, примена информационо-комуникационих технологија и коришћење Интернет-а.

Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма специјалистичких струковних студија *Финансијско пословање* односе се на то да свршени студенти специјалистичких струковних студија на овом студијском програму:

- показују продубљено знање, разумевање, и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације разних облика финансијског пословања, банкарства,

рачуноводства и ревизије;

- примењују продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија, управљања пословима књиговодства трошкова, материјалног књиговодства, управљања готовином, купцима, добављачима, електронског банкарства, рачунарских система, приказивања биланса стања, утврђивања и обрачуна јавних прихода;
- имају знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке финансијског пословања;
- имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова из области финансија;
- у стању су да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности проблематику финансијског пословања.

Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма специјалистичких струковних студија *Трговинско пословање* односе се на то да свршени студенти специјалистичких струковних студија на овом студијском програму:

- показују продубљено знање, разумевање, и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације разних облика трговинског пословања;
- примењују продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија, спољне и унутрашње трговине, маркетинга, истраживања тржишта, робног промета, царинског пословања, управљања свим врстама продаје, набавке и дистрибуције, менаџмента производа и производног асортимана предузећа, оперативних модела управљања профитом у предузећима унутрашње и спољне трговине; моделима обрачуна, расподеле резултата у трговинским предузећима;
- имају знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке трговинског пословања;
- имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова из области трговине;
- у стању су да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности проблематику трговинског пословања..

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу успоставила је склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања кроз пажљиво избалансирани однос између различитих облика рада (предавања, вежбе, семинарски радови), а посебна пажња посвећује се времену потребном за припрему за наставу, као и одабиру обавезне и додатне литературе, односно њеном обиму и актуелности. Тежиште се са предавања преноси на сарадњу са студентима која се спроводи кроз партнерски однос студента и професора, и

самостални рад студената. У исто време, програм је конципиран тако да студент преузима одговорност за учење редовно се припремајући за наставу, редовно и активно учествујући у њој и одговарајући на захтеве предиспитних обавеза (које, између осталог, подразумевају учесталије колоквијуме, који су саставни део испита и улазе у коначну оцену, те се студенти на основу положених колоквијума могу ослободити полагања дела испита). Интерактивност наставе се повећава, и студентова пажња се преусмерава са испита на сам процес наставе. Тако долазимо до перманентног рада студената у току студија, као и до сталног праћења њиховог напредовања, што води растерећењу студената, односно смањењу трајања и повећању нивоа квалитета студија. Са истим циљем, у оквиру плана сви предмети су тако осмишљени да трају један семестар што студентима олакшава савладавање градива које је мањег обима него што је то био случај са досадашњим вишесеместралним предметима. Изборни предмети заступљени су у великом броју и редовно се иновирају. Курикулуми студијских програма заступљених на Високој школи подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и на примену знања вештина у практичне сврхе.

Садржаји и организација наставних програма специјалистичких струковних студија које се реализују на Високој школи, садржаји њима обухваћених курсева, предвиђене наставне методе и стратегије, као и поступци за проверу знања студената у функцији су обезбеђивања планираних исхода учења.

Висока школа прилаже табелу мапирања предмета ([Табела 4.2.](#)) као помоћ за стицање увида у то како су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмима.

Висока школа прилаже процене постигнућа студената, проценат дипломираних студената, просечно трајање студија, стопу одустајања студената од даљег студирања и број студената који су уписали наредну годину у односу на остварене ЕСПБ бодове ([Прилози 4.2](#), [Прилог 4.3](#), [Прилог 4.4](#), и [Прилог 4.5](#)). Подаци у наведеним табелама говоре у прилог завидног квалитета студијског програма чија реализација показује тенденцију скраћења времена студија у поређењу са ранијим периодом.

Опис активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења на конкретном примеру једног предмета са прве године студија:

Предмет:	Електронско пословање и Интернет маркетинг
Предавања:	3 часа недељно
Вежбе:	2 часа недељно
Број радних недеља:	15
Предавања: Обавезе студента	45 Број радних сати у семестру
Вежбе:	30
Припрема за наставу:	10
Завршни испит – усмени:	20
Завршни испит – писмени:	20
Колоквијум 1.	15
Колоквијум 2.	15

Укупно часова: БРОЈ ЕСПБ
(Часова/30)

155/30 = 5 ЕСПБ

Увид у то да је процена оптерећења студената неопходног за постизање задатих исхода учења (ЕСПБ) предмет редовне провере, путем праћења и прикупљања повратних информација од студената може се добити на основу Прилога 4.6.

Све информације које се односе на акредитоване програме који се реализују на Високој школи, као и на исходе учења, израду специјалистичког рада и стручну праксу, као и друге информације од значаја за садашње и будуће студенте доступни су на Интернет страни Високе школе www.ves-pec.edu.rs. Интернет страница редовно се одржава, а могло би се рећи да се садржаји обухваћени њоме готово свакодневно ажурирају.

Висока школа редовно прибавља повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација о квалитету студија и студијских програма, као и о свом степену задовољства стеченим квалификацијама дипломаца. Увид у ово може се стећи на основу [Прилога 4.8](#).

Имајући све наведено на уму може се закључити да Висока школа обезбеђује непрекидно осевремењивање садржаја курикулума и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа. У складу с овим и у циљу подизања квалитета студијског програма и боље организације наставе садржаји у оквиру појединих предмета као и наставне методе и методе оцењивања се унапређују и иновирају.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">• Високој школи спроводи провера квалитета елемената студијског програма и да су резултати ове провере повољни, односно да су оцене студената и наставног особља које се односе на квалитет студијског програма високе +++-• Циљеви студијског програма усклађени са исходима учења +++-• Посебна пажња тренутно се посвећује иновативним наставним методама, односно на методама наставе које су оријентисане на исходе учења. +++-• Пракса се обавља у разним институцијама	<ul style="list-style-type: none">• Студенти се не усредсређују довољно на програмске садржаје, већ иду у ширину. +• Редовније добављање мишљења послодаваца о компетенцијама сцршених студената ++

које студентима могу пружити практична знања из области финансија, менаџмента малих и средњих предузећа, као и спољнотрговинског пословања и царинског менаџмента.++++	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Побољшање квалитета студијских програма кроз домаћу и међународну сарадњу++++ • Прецизније усмерити студенте на садржаје релеванте за предмет. • Уз добру сарадњу наставника и студената могло доћи до оптималног решења у оквиру ког се они баве садржајима који су релевантни за предмет, а за које су студенти заинтересовани. • Осавремењавањем студијских програма у складу са специфичним потребама привреде. 	<ul style="list-style-type: none"> • Студенти се демотивишу услед ограничавања њиховог бављења аспектима који су предмет њиховог интересовања +++ • Непостојање законске регулативе која дефинише спровођење стручне праксе+++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

На основу спроведене анализе и процене квалитета студијских програма у ВЕШ Пећ - Лепосавић, могуће је предузети следеће мере и активности:

- Потребно је искористити расположиве могућности и предузети одговарајуће активности на сталном осавремењавању студијских програма, поготову, што постоје мала ограничења;
- У праћењу и анализирању квалитета студијског програма предузети одговарајуће активности којима ће се искористити постојеће могућности и отклонити уочене слабости;
- Потребно је студенте више заинтересовати да размишљају и дају предлоге за подизање квалитета студијског програма.

Показатељи и прилози за стандард 4:

- [Табела 4.1. Листа студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената школске 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015](#)
- [Табела 4.2. Обухваћеност сваког програмског исхода учења у оквиру обавезних предмета појединачних студијских програма](#)
- [Прилог 4.1. Одлуке о акредитацији студијских програма](#)
- [Прилог 4.2. Процент дипломираних студената \(у односу на број уписаних\) у школској 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 години у оквиру акредитованих студијских програма](#)
- [Прилог 4.3 Просечно трајање студија у школској 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 години у односу на ранији петогодишњи и десетогодишњи период](#)
- [Прилог 4.4. Стопа одустајања студената од даљег студирања](#)
- [Прилог 4.5. Број студената који су уписали наредну школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове \(60\), \(37-60\) \(мање од 37\) за сваки студијски програм](#)
- [Прилог 4.6. Спроведене анкете студената](#)

Стандард 5. Квалитет наставног процеса

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

План и програм студија на Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу, који се налази на сајту школе, редовно се проверава, како од стране самих наставника, тако и уз помоћ евалуације од стране студената и комисије за праћење квалитета, на основу чијих резултата је констатовано да садржај курикулума, као и наставне методе за његову примену одговарају постизању циљева студијских програма и исхода учења, о чему посебно сведоче добро осмишљене и успешно изведене активности у оквиру самосталне праксе.

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис. Установа анализира на примеру једног студијског програма да је пропорција различитих типова курсева (предавања, семинари, пракса) коју изводе наставници и сарадници ангажовани на студијском програму балансирани с обзиром на исходе учења.

Исход учења је прецизно написана изјава о томе шта би студент требало да зна, разуме или можда демонстрира на крају одређене јединице учења (часа, курса или на крају студијског програма). Под исходима учења подразумевају се очекивани завршни резултати процеса реализације наставе-учења на одређеном модулу. Исходи учења су дакле очекивани завршни резултати процеса наставе-учења произашли из очекиваних исхода учења на нивоу модула.

Осмишљавање курсева на основу исхода учења води ка приступу који је више оријентисан студенту: то означава да је прелаз са садржаја модула или курса (од оног што наставно особље предаје-подучава) ка исходима (ка оном шта је студент способан да ради након успешно завршеног курса или модула).

Исходи учења представљају конкретне намере студијског програма, модула или курса. Ако поредимо исходе учења и компетенције, можемо рећи да су исходи иницијално академска категорија, а дефиниција компетенција проистиче из захтева, односно потреба професије. Компетенције, у том смислу, можемо посматрати као резултат достизања очекиваних исхода.

За разлику од компетенција, које су одраз потреба професије, исходи учења у знатној већој мери представљају резултат аутономног става наставника о потребним резултатима који студенти треба да досегну након успешно одслушаног курса – модула. Из тог разлога, списак исхода није могуће формирати као јединствену листу. Оно што је могуће јесте обезбедити употребу сродних алата током процеса њиховог дефинисања.

Методологија дефинисања исхода учења претпоставља аутономију предметних наставника на курсевима, уз синхронизацију са исходима других курсева истог модула. Квалификације које означавају завршетак основних и специјалистичких струковних студија стичу студенти :

- Који су показали знање у области студирања које се заснива на предходном образовању и које оспособљава за коришћење стручне литературе;

- Који су у стању да примене знања и резумавање у професији;
- Који су у стању да преносе знања на друге;
- Који показују способност да наставе студије;
- Који поседују способност за тимски рад

Квалитетно постизање добро дефинисаних исхода учења подразумева да студенти разумеју учење као процес у којем преиспитују своје разумевање концепта и процеса и – или стварају нове концепте и везе између њих. Да би ово било могуће, неопходно је да предавачи за свој наставни циљ немају пуко прелажење градива већ се труде да што је могуће више остварују интерактивну наставу.

Процентуална заступљеност различитих типова курсева (предавања, семинари, вежбе и пракса) по годинама студија, приказана је у табели.

	Теоријска предавања	семинари	вежбе и пракса
Прва година	45,2%	4,5%	50,3%

Када посматрамо податке из табеле, можемо уочити да су вежбе и пракса највише присутни у оним деловима студијског програма који обухвата методичке дисциплине, повезујући научно знање из предметних области, методичке вештине и методичку праксу, а у складу са исходима учења и кључним компетенцијама будућих специјалиста струковних студија из области економије.

Сматрамо, да смо и на овај начин остварили адекватну балансираност различитих типова курсева (теоријска предавања, семинари, вежбе и пракса) у односу на исходе учења. Оваква избалансираност омогућава интерактивну наставу, која обезбеђује:

- Активно учешће студента током предавања и вежби, а кроз дискусије, презентације, постављање питања, обрађивање дела градива од стране самих студената,
- Разноврсност коришћених метода, што је посебно битно ако се има у виду да исходи учења подразумевају постизање разноврсног скупа компетенција које се не могу развити уколико се методи наставе свде само на *ex cathedra* предавања или само на рад у групама или само на презентације.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу се веома ангажује на подстицању и подржавању својих наставника при стицању активних и стручних компетенција. У том смислу се подржавају сви наставници при уписивању и завршавању постдипломских, мастер и докторских студија, помаже се извођење истраживања, одласци на стручне и научне скупове у земљи и иностранству, успостављање међународне сарадње, укључивање у домаће и међународне пројекте, објављивање стручних и научних радова и књига у земљи и иностранству.

Реализација плана рада и распореда наставе на Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу (доступни на сајту Школе) анализирају се на редовним састанцима катедри, које потом подносе извештај Наставном већу, што бива документовано у записницима са седница Наставног већа, као и у редовним годишњим Извештајима о раду Школе. Реализација плана рада и придржавање распореда наставе редовно се проверава и

евалуацијом од стране студената, која је до сада потврдила поштовање и придржавање заказаних термина и рокова у великој мери (документовано у анкетама студената).

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Компетентност наставника и сарадника, као суштински елемент без кога квалитетна настава није могућа је стално у центру интересовања, подстицања и подржавања Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу +++ • Студентима је велики број информација (распоред предавања, вежби и испита, план и програм, резултати испита) поред огласне табле, доступан и на сајту школе.+++ • Комуникација са студентима у вези заказивања битних термина обавља се и помоћу друштвене мреже Facebook.+ • Студенти Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу су стално укључени у наставни процес.+++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Још увек нису истакнути термини испита за годину дана унапред. ++ • Инертност одређеног броја наставника и сарадника у погледу стручног усавршавања +++ • Визуелна и техничка неуједначеност презентација на појединим предметима. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Постипање за учествовање на пројектима кроз сарадњу са другим високошколским устновама ++++ • Сарадња са привредом омогућава истраживачки рад. 	<ul style="list-style-type: none"> • Немогућност наставника Високих струковних школа да буду ангажовани на пројектима, те постоји опасност да на том пољу дође до заостајања +++ • Интезивирати контролу квалитета предавања и вежби на свим предметима..++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

Сматрајући да би фиксирање распореда испита за годину дана унапред студентима значајно олакшало планирање и испуњавање обавеза, Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу је за наредни период зацртала састављање и стављање студентима на увид (на огласној табли и сајту Школе) оваквог распореда. Будући да овај задатак још није реализован, предлаже се убрзавање и хитно предузимање свих неопходних мера да он у што је краће могућем року буде завршен.

Показатељи и прилози за стандард 5:

- [Прилог 5.1. Анкете студената о квалитету наставног процеса](#)
- [Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе](#)
- [Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника](#)

Стандард 6. Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Школа има наставнике који су трајно мотивисани за научни рад, те су се и укључивали у пројекте које је финансирало Министарство просвете и науке Републике Србије или која су била организована од стране других међународних организација, а ефекти овога транспонују се у непосредне наставне активности. Могло би се рећи да је ово један од начина да се акционим истраживачким приступима запослени у привредним институцијама константно обучавају кроз сарадњу са својим колегама са факултета/високих школа/института, као и да се резултати најновијих истраживања директно примењују у реалним околностима привреде. Ово свакако доприноси стварању основе знања и компетенција које иду у сусрет интенцијама за стварање наставника- рефлексивног практичара.

Школа од стране Министарства просвете и науке, нажалост, није препозната као научноистраживачка организација, јер струковним школама није дозвољено да се акредитују као научноистраживачке организације, иако се од Школе очекује да има минимум 50% доктора наука у свом саставу, те да ти наставници имају импресивне библиографије при акредитацији установа.

Пројекти који су наведени, као и професори који су укључени у научноистраживачке пројекте говоре сами о постојању стратегије која је у складу са националном стратегијом високог образовања која треба да подстиче јединство образовног, научноистраживачког и стручног рада. Ефекти укључености наставника у научноистраживачки рад, као и у трансфер знања путем акредитованих програма директно су усмерени ка студентима. Ово је још један од аргумената за тврдњу да Министарство просвете и науке треба да омогући струковним школама, које испуњавају услове да се акредитују као научноистраживачке организације. Ово би свакако поспешило овај вид професионализације високошколских наставника на струковним школама, задржало их на струковним школама, ојачало струковне студије, а бенефити су на крају у корист студената.

У наставку се дају листе учесника на пројектима које финансира, или је финансирало Министарство просвете и науке Републике Србије. Потпунији подаци дати су на сајту Школе у оквиру биографија и библиографија наставника и сарадника, као и у оквиру других делова: информације, галерије, извештају о раду Школе...

Листа пројеката које финансира Министарство просвете и науке и друге међународне организације на којима учествују професори Школе и имена учесника на пројектима

- 1. Инфраструктура за електронски подржано учење у Србији, бр. 47003 за период 2011-2016. годину.** Финансиран од стране Министарства просвете и науке РС, учествује професор Др Соња Раденковић као спољни сарадник

О оријентацији Школе ка научноистраживачкој и јаче наглашеној стручној концепцији говори и научни часопис „Економски сигнали“ ISSN 1452-4457, који се објављује на Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу и који је категорисан од стране Министарства просвете и науке са категоријом М53 у 2015. години. О квалитету часописа говоре еминентна имена професора и сарадника, врсних професионалаца од којих су многи афирмацију стекли школујући се и радећи на престижним Универзитетима у земљи и иностранству и који стоје иза овог изузетно значајног пројекта. Мноштво до сада радова у научном часопису „Економски сигнали“ покривају различите области друштвених и егзактних научних дисциплина: од опште економије, финансија и менаџмента, или њихових посебних области, преко пословног права, статистике, информатике, маркетинга, привредног развоја, социологије...

Као докази да се научна знања до којих наставници долазе својим истраживањима користе у раду са студентима су садржаји наставних програма и литература коју препоручују студентима, која се односи добрим делом на оно што су професори истраживали и објавили не само у овом, већ и у другим еминентним домаћим и међународним часописима, излагали на научним скуповима у земљи и иностранству и објављивали у оквиру издавачке делатности Школе (на сајту Школе налази се каталог издања Школе)..

Подршка наставницима да објављују истраживања у публикацијама са међународним реномеом види се из броја објављених радова и учешћа наставника на домаћим и иностраним скуповима. Но, како ово није до скоро било наглашавано као тенденција, бар не у друштвено-хуманистичким наукама, мало је аутора било окренуто у овом смеру, као што има и мањи број часописа из ових области у нама блиским часописима, посебно у окружењу. Но, сада се већ покрећу активности, те се и у нашој земљи оснивају часописи, као и у окружењу који су на мониторингу, те ће бити и више радова с ових листа.

Избор у звање врши се према правилнику Школе, који укључује критеријуме препоручене од стране Националног савета за високо образовање, а који се односе на научноистраживачки и стручни рад, међутим категорије нису дефинисане на исти начин. Али у Школи има скоро половина наставника који су изабрани по правилницима који су до краја поштовали ове препоруке.

О међународној сарадњи Школе видети извештај о раду школе на сајту, овде извајамо као илустрацију веома богату сарадњу Школе са престижним Московским факултетом «Академия труда и социальных отношений» -АТиСО (<http://www.atiso.ru/>).

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Наставници и сарадници се подстичу да учествују на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству +++ • Обезбеђен стални и неометен приступ различитим врстама информација у електронском облику као и информационим технологијама које се у значајном обиму могу користити у научно-истраживачким и образовне сврхе. +++ • Практична настава као саставни део курикулума. ++ • Финансирање студијских путовања у иностранство, семинара и конференција. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање могућности да се Школа региструје као научноистраживачка установа, те није било могућности ни да се инсталира као иновативни центар или сл., што би стварало јачу научноистраживачку оријентацију наставника и сарадника. ++ • Недостатак међународних публикација у друштвено-хуманстичком пољу. +++ • Непостојање механизма који би приморавао наставнике да се укључују у научно-стручна истраживања. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Партиципација у пројектима невладиних организација ++++ • Потеба привреде за новим решењима који би проистекли из научно-стручних истраживања +++ • Потеба привреде за новим решењима који би проистекли из научно-стручних истраживања. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Декларативна подршка Министарства +++ • Предрасуде околине у вези Струковних студија ++ • Непостојање механизма који би приморавао наставнике да се укључују у научно-стручна истраживања ++ • Слаба сарадња са академским високошколским институцијама ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

1. Да се Високим школама струковних студија дозволи да се, уколико испуне услове, могу акредитовати као научноистраживачке организације или иновативни центри и сл., јер је штета да научни потенцијали и компетенције више од 50% наставника остану успавани, или се спорадично баве науком и тиме слаби квалитет наставе, односно укупних студија.
2. Да се уредбама о финансирању јаче нагласи научноистраживачки рад школа.
3. Да се јасније одреде функције академских и струковних студија и у складу с тим наставници усмере ка базичним и примењеним, односно акционим и др. истраживањима.

Показатељи и прилози за стандард б:

- [Табела 6.1. Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.](#)
- [Табела 6.2. Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима](#)
- [Табела 6.3. Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства.](#)
- [Табела 6.4 Списак SCI/ ССЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. \(Навести референце са редним бројем\)](#)
- [Табела 6.7 Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовноуметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи.](#)
- [Прилог 6.2. Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.](#)
- [Прилог 6.3. Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.](#)

Стандард 7. Квалитет наставника и сарадника

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Ангажовање на обезбеђивању овог стандарда било је до сада утврђено законом, што се и убудуће планира. Брига о квалитету наставника и сарадника, односно о педагошком раду Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, поред прописане процедуре и услова за избор, подразумева и даље перманентно стварање услова за њихово напредовање у стручном и научном погледу. Досадашњи напори у овом смислу говоре о смеру којим смо већ ишли и о даљим тенденцијама.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу је својом стратегијом осигурала да наставу врши квалификован и компетентан наставни кадар. Установа врши континуирану евалуацију своје политике и процедура везаних за запошљавање и избор наставног кадра. На Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Редовно се врше праћење и евалуација квалитета и компетентности наставног кадра. Ово посебно важи за процедуре избора, именовања, процене, развоја и промоције кадра.

Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени су унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Детаљно су наведени и образложени у Правилнику о избору наставника и сарадника. Поступак и услови за избор наставника и сарадника су предмет периодичне провере и усавршавања. Наиме, Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу поседује програм развоја кадра, и у ту сврху је обезбедила одговарајућа средства за обезбеђивање услова за усавршавање наставника и сарадника (набавка литературе на страном језику, могућност да се презентују налази истраживања на научним скуповима у земљи и иностранству, могућност да се преко Интернета уђе у друге библиотеке и дође до адекватних наслова итд.).

Установа има план развоја хуманих ресурса за академско, техничко и административно особље, као и обезбеђене предуслове и прилике за континуирану едукацију. Наводимо део из Акционог плана за обезбеђење квалитета који се односи на ова питања:

«...План активности усмерених ка обезбеђењу квалитета научно-истраживачког и стручног рада:

- Усклађивање научно-истраживачког и стручног рада са стратешким циљем Високе

школе

- рок: на почетку школске године
- субјекти: директор, наставно веће, комисија за квалитет
- Подстицање имплементирања резултата истраживачког рада у наставни рад (као претпоставка савремености наставног рада)
- Аплицирање у научне пројекте националног и међународног значаја
 - рок: на почетку школске године, на почетку пролећног семестра након, по потреби у току семестра уколико се утврди постојање проблема
 - субјекти: наставник задужен за распоред, наставници и сарадници, комисија за квалитет, студенти (студентски парламент)
- Планирање нових наслова Издавачке делатности
 - рок: на почетку школске године
 - субјекти: Комисија за издавачку делатност, директор школе, наставно веће, комисија за квалитет
- Могућност „оснаживања“ колектива новим квалитетним наставницима
 - рок: септембар, у току године
 - субјекти: директор, наставно веће
- Подстицање младог кадра на стручно усавршавање, објављивање радова, уџбеника, практикума
 - рок: континуирано
 - субјекти: директор, наставно веће, катедре
- Подстицање студената и њихово укључивање у научно истраживачке активности
 - рок: континуирано
 - субјекти: наставници и сарадници, катедре, студенти...“

Јединство научног и образовног рада подразумева се у мери у којој наставни рад прати истраживачки, односно у којој истраживања постоје као претпоставка савремености наставног рада. Битна је констатација да су пројекти истраживања, односно њихове теме у функцији мисије установе, тј. усклађени са стратешким циљем установе. Ово се види већ из наслова истраживачких пројеката, као и монографија, уџбеника и других објављених студија, као и тема којима су се професори бавили на научним скуповима. О овоме се води рачуна и на Наставном већу, а пре тога се расправља на катедрама о овим аспектима научноистраживачког рада.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Они имају обавезу да:

- Учествоју на стручним и научним скуповима;
- Објављују своје радове у научној и стручној периодици;
- Учествоју у научним пројектима;
- Учествоју у међународној сарадњи;
- Пишу уџбенике;
- Објављују монографске публикације;
- Предлажу набавку неопходних уџбеника и књига за реализацију програма и унапређење квалитета наставе;

- Предлажу набавку техничких средстава неопходних за унапређење наставе;
- На основу студентских анкета унапређују програм, наставу и вредновање студентског рада;
- Усмено и писано предлажу субјектима у Школи мере за унапређење квалитета.

У складу с тим, уобичајена је пракса у задњих десетак година да се у оквиру годишњег Извештаја о раду Школе у посебном поглављу наводе објављени научни и стручни радови наставника и сарадника као доказ о њиховом научно-истраживачком ангажовању. Такође, у годишњем Извештају се истиче допринос сваког наставника и сарадника културној и јавној делатности Школе, чиме се индиректно утиче и на индивидуално изграђивање сваког појединца у колективу и на квалитет њихове педагошке делатности.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања. Томе у прилог говори чињеница да је наставни кадар у последњих неколико година значајно подмлађен, али не на уштрб квалитета, већ, напротив, ангажовањем младих кадрова који су се доказали већ на основним студијама (високим просецима оцена), а стручно напредовање наставили кроз постдипломске студије. Подстицање младих и њихово укључивање у научно истраживачке активности види се из чињенице да су у претходном петогодишњем периоду одбранили докторат 8 кандидата, а да су 4 у поступку припреме докторске дисертације о да се њихово стручно напредовање се свесрдно подржава у оквиру институције (партиципирање у плаћању трошкова студија, објављивање монографских студија...).

У сврху већег квалитета на Високој школи учињено је доста на подизању професионалног нивоа наставника. Професори су писали уџбенике и приручнике, практикуме и вежбанке, дневнике праксе, као и монографске студије, које су биле у функцији садржаја предвиђених програмом студија. Младе колеге су објавиле своје магистарске и докторске радове, чиме је утицано на њихов лични развој, а дат и допринос подизању квалитета наставе кроз праћење савремених трендова у датим областима у оквиру којих су рађена истраживања. Такође су допринос овом циљу дала и учешћа на научним скуповима у земљи и иностранству, као и наведена усавршавања на академским степенима.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање омогућавајући им плаћање трошкова које подразумева учешће на научним, уметничким и стручним скуповима (котизације, путни трошкови...). Наведене садржаје склони смо да посматрамо као инвестицију у кадар која се прелива на студенте, односно директно је у функцији њиховог квалитетнијег образовања, односно припреме за укључивање у професионални рад.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника. Притом се посебно уважавају мишљења студената. У наставку дајемо модел упитника који попуњавају студенти и тако вреднују педагошког рада наставника и сарадника.

Методологија добијања података уређена је тако да студент не буде у позицији да трпи консеквенце због изречених процена.

Подаци добијени у процесу провере квалитета су доступни свим заинтересованима са Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу (да се програми квалитативно анализирају и евентуално ревидирају кроз годишње извештаје, чији је обавезан део и студентска евалуација). Планиране евалуације су цикличне, тако да следе циклусе студијских програма.

Даље су приказане четири основне фазе неопходне за обезбеђење и контролу квалитета наставног процеса:

1. *Дефинисање исхода учења и процена студентског оптерећења.* Професор у овој фази треба да дефинише исходе учења за предмет, као и да процени колико ће времена у сатима рада бити потребно просечном студенту да постигне дефинисане исходе учења. На основу процене студентског оптерећења се одређује број кредита за дати предмет/курс.

2. *Планирање наставе.* Професор у овој фази планира наставне методе којима треба да најефикасније могуће постигне дефинисане исходе учења уз предвиђено оптерећење студента.

3. *Евалуација.* Уз помоћ анонимне анкете која се додељује студенту након положеног испита тј. обављених свих обавеза везаних за предмет, студенти процењују колико им је сати рада било потребно за сваку од активности предвиђених курсом и да ли су унапред дефинисани исходи учења били реално одређени. На основу анализе одговора долази се до оптерећења типичног студента за дати предмет.

4. *Прилагођавање.* Уколико се на основу резултата евалуације утврди да су студенти били преоптерећени или, пак, били премало оптерећени врши се једна од следећих промена:

- Мења се број кредита за дати предмет;

- Број кредита остаје исти с тим што се онда морају променити исходи учења који су били преамбициозни или се мора променити наставни метод тако да студенти исте исходе учења постигну за мање времена.

На Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу подржава се комуникација између академског особља и релевантних професионалних удружења. Комуникација и сарадња са колегама из наведених институција је интензивна и на плану заједничких истраживања, писања монографија и приручника, у раду на пројектима које финансира Министарство науке (видети у прилозима).

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • На ВЕШ Пећ - Лепосавић систематски се прате и подстичу педагошке, истраживачке и стручне активности наставника и сарадника +++ • Школа има разрађену дугорочну политику селекције наставничког и истраживачког подмлатка. +++ • Обезбеђена је перманентна едукација и усавршавање наставника и сарадника..+++ • Загарантована је јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника (објављивање у листу «Јединство»), као и усаглашеност поступка избора са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Школа не дозвољава да се наставници и сарадници званично баве научно-истраживачком делатношћу. ++ • Недовољна сарадња са наставницима других високошколских институција ++ • Недовољна финансијска средства, да се програм подршке младим кадровима у потпуности спроведе. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Повратна информација која се добија од студената и уважавање њиховог мишљења сматра се значајним смерницама за будући наставни и педагошки рад наставника и сарадника на Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу. +++ • Омогућавањем високим школама да се баве научно-истраживачком делатношћу отворила би се могућност да се још више интензивира развој кадра и на вишем нивоу вреднују истраживачке способности наставника и сарадника. + + + • Законска регулатива која прописује обавезу вредновања мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Смањење финансијских и материјалних средстава којима држава подржава активности којима се стварају услови за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника.+++ • Унивезитети нису спремни за сарадњу.++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

Треба наставити систематско праћење и подстицање педагошких, истраживачких и стручних активности наставника и сарадника. Овоме би значајно допринела званична подршка од стране Министарства просвете да кадар запослен на високим школама може (и мора) да се бави научно-истраживачком делатношћу. Захтев за овим поднеле су и остале високе школе у Србији, и наша институција га с разлогом подржава. Овај услов сматрамо суштинским за унапређење квалитета рада наставника и сарадника.

Показатељи и прилози за стандард 7:

- [Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)
- [Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)
- [Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника](#)
- [Прилог 7.2. Однос укупног броја студената \(број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма\) и броја запослених наставника на нивоу установе](#)

Стандард 8. Квалитет студената

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Услови уписа студената на Високу економску школу струковних студија Пећ у Лепосавићу (у даљем тексту Висока школа) дефинисани су Статутом Високе школе (чл. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 и 24) и Правилником о упису студената и Правилником о полагању пријемног испита. Правилници су на предлог Комисије за обезбеђење квалитета усвојени на седници Наставног већа. Услови уписа студената и полагања пријемног испита јасно су дефинисани и јавно објављени (на сајту).

Висока школа објављује конкурс за упис на студије у оквиру заједничког конкурса Министарства просвете Републике Србије. Конкурс за упис студената у прву годину основних студија спроводи конкурсна комисија, коју на предлог директора образује Веће. Конкурс се објављује најкасније пет месеци пре почетка школске године. Конкурс садржи:

- 1) број студената за сваки студијски програм који се организује на Високој школи
- 2) услове за упис;
- 3) мерила за утврђивање редоследа кандидата;
- 4) поступак спровођења конкурса;
- 5) начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед;
- 6) висину школарине коју плаћају самофинансирајући студенти.

У прву годину основних студија може се уписати лице са стеченим средњим образовањем. Сви кандидати који се уписују на основне струковне студије полажу квалификациони испит из два предмета по сопственом избору од 4 понуђена:

- **ЕКОНОМИЈА**
- **МАТЕМАТИКА**
- **СОЦИОЛОГИЈА**
- **ЕКОНОМИКА**

У прву годину специјалистичких струковних студија може се уписати лице које је завршило високу струковну школу у економској области.

Редослед кандидата за упис у прву годину основних студија утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата постигнутих на пријемном испиту. Право уписа на студије стиче кандидат који је на ранг листи рангиран у оквиру одобреног броја студената за упис.

На основу Статута (чл. 25) студент има право:

- 1) на упис, квалитетно школовање и објективно оцењивање;
- 2) на благовремено и тачно информисање о свим питањима која се односе на студије;
- 3) на активно учествовање у доношењу одлука, у складу са Законом и статутом;
- 4) на самоорганизовање и изражавање сопственог мишљења;

- 5) на повластице које произлазе из статуса студента;
- 6) на подједнако квалитетне услове студија за све студенте;
- 7) на различитост и заштиту од дискриминације;
- 8) да бира и да буде биран у студентски парламент и друге органе Високе школе.

Студент је дужан да:

- 1) испуњава наставне и предиспитне обавезе;
- 2) поштује опште акте Високе школе.
- 3) поштује права запослених и других студената на Високој школи
- 4) учествује у доношењу одлука у складу са Законом и Статутом.

Студент има право на жалбу Високој школи, уколико Висока школа прекрши неку од обавеза из наведених права.

Висока школа потенцијалним и уписаним студентима обезбеђује потребне информације у вези са студијама. Школа благовремено објављује информатор о упису. Висока школа је последњих година посебно ангажована ка осмишљавању материјала који промовише њену Мисију и представља је ширем окружењу. Посебно се водило рачуна о штампању Личне карте Школе. Значајно је истаћи да свака новоуписана генерација студената уз индекс приликом уписа добија и Информатор за студенте за актуелну школску годину (такође, информатор је објављен и на школском сајту <http://www.ves-pec.edu.rs>). Информатор за 2015/16 године дајемо у [прилогу 8.6](#).

Информатор је осмишљен тако да студентима пружа значајне информације о Школи (запослене, контакт телефоне, мејлове), календар рада у наредној школској години, изводе из Статута и правила школе, структуру студијског програма (наставни план), испитне рокове, информације о пријављивању испита, обавештења о организацији праксе, краћа упутства о изради семинарског и дипломског рада, детаљну програмску структуру свих наставних предмета (силабуси) у којима су истакнути: назив предмета, број ЕСПБ, име и презиме предметног наставника, број часова, исходи предмета, циљ предмета, садржај теоретске и практичне наставе, наставне методе, препоручена литература, начин стицања поена кроз предиспитне обавезе (разноврсне методе оцењивања) и начин формирања коначне оцене.

Наставници и сарадници на Високој школи свесни су да од става предавача према процесу предавања зависи и став студената према учења, односно, да колико су предавачи савесни у обављању „свог посла“, толико ће и студенти бити у „обављању свог“. Опредељење наставног кадра је да оцењивање студената мора бити у складу са очекиваним, али и жељеним исходима учења. Добро дефинисани исходи учења (сви наставници и сарадници трудили су се да јасно, логично и проверљиво дефинишу исходе у оквиру појединачних предмета-курсева), будући да представљају изјаву о томе шта студент мора да покаже, мање или више експлицитно дефинишу методе оцењивања. Зато су коришћене методе оцењивања исхода појединачних предмета (курсева) разноврсне. Да би то документовали, у прилогу су дати програми (силабуси) свих појединачних предмета (курсева). Они су и јавно публиковани на школском сајту под насловом Публикација установе и Књига предмета.

Такође, може се уочити и опредељеност ка „континуираном“ оцењивању, односно, да је у

оквиру сваког појединачног предмета (курса) предвиђено да студент може да добије 30 % – 60% своје оцене током самог курса. Водило се рачуна о томе да ни у једном курсу нема екстремне ситуације да је само завршни испит једини начин оцењивања, али и о томе да не дође до друге екстремне ситуације у којој је рад предавача и студената оптерећен пречестим и неадекватним оцењивањем. Зато се водило рачуна да се динамика континуираног оцењивања усклади са исходима учења са једне стране, и са специфичностима самог курса.

У жељи да се одговори на потребе јединственог европског система образовања, уведен је систем ЕСПБ бодова. Приликом увођења овог система посебна пажња посвећена је одговарајућем нивоу оптерећења студената у оквиру програма сваког предмета. Тако је пажљиво избалансиран однос између различитих облика рада (предавања, вежбе, семинари), а посебна пажња посвећује се времену потребном за припрему наставе, као и одабиру обавезне и додатне литературе, односно њеном обиму и актуелности. Тежиште се са предавања преноси на сарадњу са студентима која се спроводи кроз партнерски однос студента и професора, и самостални рад студената. У исто време, програми су конципирани тако да студент преузима одговорност за учење редовно се припремајући за наставу, редовно и активно учествујући у њој и одговарајући на захтеве предиспитних обавеза (које, између осталог, подразумевају учесталије колоквијуме, који су саставни део испита и улазе у коначну оцену, те се студенти на основу положених колоквијума могу ослободити полагања дела испита). Интерактивност наставе се повећава, и студендова пажња се преусмерава са испита на сам процес наставе. Тако долазимо до перманентног рада студената у току студија, као и до сталног праћења њиховог напредовања, што води растерећењу студената, односно смањењу трајања и повећању нивоа квалитета студија. Са истим циљем, у оквиру плана сви предмети су тако осмишљени да трају један семестар што студентима олакшава савладавање градива које је мањег обима него што је то био случај са досадашњим вишесеместралним предметима. Број изборних предмета је знатан, тако да студенти могу да бирају предмете у складу са својим интересовањима. Број изборних предмета је усаглашен са важећим стандардима и износи 30% од укупног броја предмета.

На основу члана 89, 90 и 91 Закона о високом образовању („Службени Гласник РС”, број 76/05), и чл. 34, 63-68. Статута Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу (у даљем тексту Висока школа), Савет Високе школе је на предлог Комисије за обезбеђење квалитета на својој седници донео је Правилник о полагању испита и оцењивања на испиту. Овај правилник је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Високе школе (правилник је јавно објављен на школском сајту <http://www.ves-pec.edu.rs>). Овим правилником ближе се уређују услови, организација и поступак полагања испита, начин утврђивања оцене на испиту, заштита права студената, као и друга питања од значаја за полагање испита и оцењивање на испиту на Високој школи.

Висока школа својим статутом и другим актима ближе уређује своје обавезе у погледу обезбеђивања услова за квалитетно и благовремено информисање студената о начину организовања и времену одржавања свих облика испита. Оквирни распоред полагања испита за све испитне рокове у школској години објављује се на почетку те школске године. Изузетно, у оправданим случајевима, термин полагања испита се може заменити другим термином, који обавезно мора бити у истом испитном року. У случају измене термина испита из претходног става, студенти морају бити благовремено информисани. Наставник је

дужан да на почетку наставе упозна студенте са програмом предмета, распоредом наставе по недељама, односно данима, предвиђеним облицима активне наставе (предиспитне обавезе) и начином њиховог вредновања, карактером и садржајем испита, списком области и/или питања за испит, структуром укупног броја поена и начином формирања оцене. Наставник је дужан да на крају реализације активне наставе обавести студента о укупном броју поена који је студент остварио реализацијом предиспитних обавеза. Наставник је дужан да води документацију о предиспитним обавезама студената и да је чува до краја школске године.

Студенти су обавештени о наведеним питањима и путем огласне табле, Информатора за студенте (Информатор - <http://www.ves-pec.edu.rs>).

Поред тога што су транспарентни, у том смислу да је студентима унапред предочен програм сваког курса, облици наставе кроз које се програм реализује, литература, предиспитне и испитне обавезе које укључују самосталан рад студената у оквиру израде семинарских радова или других облика припреме за наставу, квалитет програма и задовољство студената и предавача самим програмима, оцењивањем, прати се кроз студентску евалуацију и евалуацију предавача, као и чланова катедара, те су програми и оцењивање подложни корекцијама и унапређивању. Другим речима, сталном самоевалуацијом и евалуацијом рада наставника, напредовања студената и студијских програма тежи се перменантном унапређивању и осавремењивању система квалитета високог образовања.

Висока школа има механизме за процену и контролу процедура оцењивања. Једна од процедура је анализа индекса студената (након полагања одређених испита, након дипломирања) и провера колико су поштоване процедуре континуираног оцењивања и начин њиховог вредновања, структура укупног броја поена, начин формирања оцене и сл. Субјекти који учествују у овој процедури су Комисија за обезбеђење квалитета, директор, наставници и сарадници, студенти.

Комисија за обезбеђење квалитета је акционим планом предвидела и редовно спроводи и анализира анкете студената о квалитету рада наставника, о објективности оцењивања. Уколико се установи да се не испуњавају процедуре квалитетног оцењивања или одступања, комисија предвиђа корективне мере. У прилогу ће бити дате анализе спроведених анкета, њихова анализа и евентуалне корективне мере.

Комисија за обезбеђење квалитета је акционим планом предвидела и редовно анализира успешност студената на испитима. Уколико се установи да средње оцене или пролазност студената нису задовољавајуће (сувише ниске оцене на предметима, години, сувише мала пролазност и сл.) комисија предвиђа корективне мере. У прилогу ће бити дате анализе свих испитних рокова у протекле три године, њихова анализа и корективне мере.

Висока школа има савремени простор и опрему неопходну за квалитетно извођење наставе, онакав каквим се ретко која Школа у земљи може похвалити. Поред постојећих просторија и опреме на основу којих је Школа 2007. године добила акредитацију, у међувремену је изграђена потпуно нова Зграда школе по најсавременијим стандардима, радне површине 2.000м², чиме су се знатно побољшали услови студирања почев од 2011/12. школске године. Објекат је функционално решен да својим садржајем и изгледом задовољи потребе

норамалног функционисања Високе економске школе струковних студија Пећ. У архитектонском и амбијенталном смислу испројектован је да се уклопи у окружење и улепша утисак амбијенталних вредности Лепосавића. Зграда је спратности Пр + 3С. У том простору смештене су следеће просторије:

Учионице

1. Сала за 120 места – 2 ком
2. Сала за 80 места – 5 ком
3. Кабинет за информатику – 2 ком (20 РС рачунара)
4. Кабинет за језике – 1 ком
5. Кабинет за професоре – 3 ком

Заједнички простори

1. Студентска служба
2. Биро за информације
3. Архива и скриптарница
4. Библиотека
5. Студентски клуб
6. Професорски клуб
7. Банка
8. Копирница
9. Портирница
10. Тоалети на свакој етажи

Управни део

1. Директор
2. Секретарица
3. Заменик директора
4. Зборница
5. Рачуноводство – 2 ком

Поред нове зграде, Школи је на располагању и стара зграда са следећим описом просторија:

Детаљнији опис просторија у новој згради Школе, као и слике просторија у новој згради Школе налазе се у прилогу.

Свесни чињенице да просечан студент данас проведе најмање сат времена користећи Интернет, и да је управо Web сајт оно што „држи“ студенте у Школи током читава 24 часа, стручни људи из Школе потрудили су се да направе добро дизајниран, занимљив, а пре свега садржајан Web сајт који ће омогућити студентима да на лак начин долазе до информација битних за њихово студирање. Стручни људи Школе ишли су и корак даље – направили су и одржавају Facebook страницу Школе, помоћу које студенти нон-стоп, 24 сата дневно, могу да постављају питања која их занимају и у најкраћем могућем року да добију одговор. На тај начин Школа се за корак приближила студентима који, као што је врло познато, највећи део времена на Интернету проведу на друштвеним мрежама као што је Facebook. У наставку је дат изглед старог и новог Web сајта Школе:

Смештај студената могуће је реализовати у Дому ученика и студената, који се налази одмах иза Школе и који је почео са радом 2011. године. Собе су двокреветне и трокреветне са

организованом исхраном и друштвено-забавним активностима.

Библиотека је снабдевана литературом која својим нивоом и ширином обезбеђује подршку студијским програмима. Укупан број књижне грађе је око 5 хиљада. Чланови библиотеке имају право: да изнајмљују књиге, да се служе читаоницом, да траже информације и консултације од стручних радника у библиотеци, да буду информисани о новонабављеним књигама и другој грађи, да траже резервацију књиге, да користе рачунарску опрему, да користе интернет. Приручна збирка (часописи, библиографије, речници, лексикони, енциклопедије) и ретке, старе књиге могу се користити само у читаоници, уз индекс. Рачунарска опрема користи се такође уз индекс. Коришћење бежичног Интернета је бесплатно, садржаје је могуће сачувати на CD-у, покретној меморији, или одштампати. При претраживању предност се даје информацијским и образовним садржајима. У оквиру рада библиотеке врши се едукација и обука студената, наставника и сарадника за ефективно коришћење библиотеке и осталих информационих ресурса. Радно време библиотеке и читаонице истакнуто је на улазу (08,00 – 15,00).

Акционим планом је Комисија за обезбеђење квалитета предвидела да се сваке године са студентима друге и треће године (мај-јуни месец) раде студентске процене квалитета студијских програма. Резултати анкета су достављени Наставном већу и Студентском парламенту. Резултати анализа ових анкета са прецизним подацима дати су у прилогу.

Иако можемо бити задовољни пролазношћу студената по предметима и у оквиру студијског програма, наводимо процедуре и мере које је Висока школа донела у случају уочених неправилности у оцењивању, и сувише ниске пролазности студената:

- што више повратних информација које добијамо од студената у свим сегментима и активностима (анкете, анализе, сарадња са Студентским парламентом и сл.);
- препорука да се код предмета код којих је уочена слаба пролазност омогући чешћа провера у оквиру колоквијума;
- да се избегне злоупотреба појаве „мог предмета“ у оквиру студијског програма који ће онемогућавати оптималну пролазност студената;
- препорука да се студентима који изразе жељу омогући да полагају испит на начин који им највише одговара, усмено или писмено, да им се омогући довољно времена да напишу концепт, да могу погледати свој рад (на овај део посебно скрећемо пажњу будући да су у оквиру анкета студенти оставили „простора“ за овакве поступке кроз своје оцене на анкетним питањима);
- да се студентима омогући право на жалбу уколико нису задовољни оценом, полагање пред испитном комисијом;
- да се напредним и даровитим студентима омогући акцелерација и брже дипломирање.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Висока школа је јавно, на основу усвојених докумената (Статут школе, Правилници о упису и пријему студената) прописала процедуру пријема студената. +++ Школа благовремено објављује информатор о упису. +++ Висока школа је последњих година посебно ангажована ка осмишљавању материјала који промовише њену Мисију и представља је ширем окружењу. +++ Избегнута је ситуација примене само једног метода оцењивања (само теста, усменог испита и сл.).. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> Тешка материјална ситуација у нашој земљи, уз немогућност великог броја средњошколаца да наставе студије. ++ Немогућност да сви наставни предмети буду (по својој природи) у „једвакој позицији“ за примену разноврсних метода оцењивања. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> Побољшање кампање за упис нових студената – конкуренцијом до нове селекције. +++ Коришћење различитих медија којима ће се побољшати доступност информација о студијама. +++ Опредељење наставног кадра је да оцењивање студената мора бити у складу са очекиваним, али и жељеним исходима учења. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> Релативно небезбедно окружење у коме Висока школа обавља своју Мисију.+++ Пад информационог система, губитак важних информација у вези документацијом и организацијом. Долазак незаинтересованих и необавештених студената који отежавају рад стручних служби.

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Побољшање кампање за упис нових студената – конкуренцијом до нове селекције.
- Боље подстицање и укључивање студената у све облике информисања на студијском програму
- Да се сви наставници и сарадници ангажују на проналажењу разноврсних, савремених и примењивих метода оцењивања
- Настојати да се у већој мери тежиште са предавања пренесе на сарадњу са студентима која се спроводи кроз партнерски однос студента и професора, и самостални рад студената.

Показатељи и прилози за стандард 8:

- [Табела 8.1. Преглед броја студената по нивоима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години](#)
- [Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години \(до 30.09\) а завршили студије у року](#)

предвиђеном за трајање студијског програма

- Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија
- Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената
- Прилог 8.2. Правилник о оцењивању
- Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Стандард 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информационних ресурса Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу обезбеђује спровођењем Правилника о уџбеницима и одржавањем квантитета и квалитета литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Библиотека је снабдевена литературом која својим нивоом и ширином обезбеђује подршку студијским програмима. Укупан број књижне грађе је преко 5000 (1041 наслова) на дан 12. 04. 2014.

Висока школа има обезбеђен одговарајући простор за смештај библиотечког фонда, литературе на српском, односно енглеског и руског језика. Читаоница је светла и пространа и доступна 8 часова дневно; обезбеђен је неограничен приступ Интернету и осталој информатичкој опреми. Такође, део библиотеке је „отвореног типа“ који омогућава студентима непосредан контакт са библиотечком грађом (приручна литература: збирке, речници, енциклопедије, хрестоматије, приручници, практикуми).

Рад библиотекара праћен је до сада два пута годишње путем извештаја, а сада и путем студентског изјашњавања. У библиотеци постоји могућност да студенти пишу своје радове (компјутер, штампач), као и могућност да неограничено користе Интернет (бежични).

У циљу обезбеђивања квалитета наставних публикација, Катедре (има их пет) врше контролу квалитета наставних публикација на основу стандарда квалитета који је дефинисан Правилником о наставним публикацијама

Уз Катедру, контролу квалитета наставних публикација врше и рецензенти наставних публикација и студенти Високе школе. Контрола квалитета уџбеника и помоћних наставних средстава обухвата провере садржаја текста, стила уџбеника, обима текста, структура текста, техничке обраде и графичког изгледа књиге.

На основу предлога Катедре (чл. 4 Правилника о наставним публикацијама) Наставно веће доноси коначну одлуку о томе да ли да се наставна публикација уврсти (или повуче) у наставни процес. Доступност ових информација остварује се путем Интернет странице и огласне табле у установи.

Право уписа у библиотеку имају сви студенти (на буџету и самофинансирајући). Високе економске школе Пећ у Лепосавићу, уз давање на увид студентске књижице-индекса; при упису, у индекс се ставља печат «позајмљене књиге» на почетку сваког семестра, а на крају «враћене књиге»; упис у библиотеку је бесплатан, као и све остале информатичке услуге.

Чланови библиотеке имају право: да изнајмљују књиге, да се служе читаоницом, да траже информације и консултације од стручних радника у библиотеци, да буду информисани о новонабављеним књигама и другој грађи, да траже резервацију књиге, да користе рачунарску опрему, да користе Интернет.

Приручна збирка (часописи, библиографије, речници, лексикони, енциклопедије) и ретке, старе књиге могу се користити само у читаоници. Коришћење Интернета је бесплатно, садржаје је могуће сачувати на ЦД и ДВД, покретној меморији, или одштампати. При претраживању предност се даје информацијским и образовним садржајима.

У оквиру рада библиотеке врши се едукација и обука студената, наставника и сарадника за ефективно коришћење библиотеке и осталих информационих ресурса.

Значајно место имају публикације из Издавачке делатности Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, који чини 70-ак наслова и фондом од 2000 монографских студија, уџбеника, зборника и истраживачких студија, претежно наставника са наше институције

Радно време библиотеке и читаонице истакнуто је на улазу (08,00 – 15,00).

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">• Постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему; +++• Висока школа има и Правилник о издавачкој делатности који регулише проблематику пружања подршке обезбеђивању одговарајуће уџбеничке и друге литературе +++• Заинтересованост студената за библиотечке услуге је у сталном порасту +	<ul style="list-style-type: none">• Недовољна доступност и активност на вредновању уџбеника од стране студената. ++• Недостатак, једног броја, тражених наслова стручне литературе из појединих области одређених научних дисциплина, је узрок делимичног незадовољства сталних корисника библиотечких услуга. ++

Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Могућност обезбеђивања материјалних средстава за трошкове издавачке делатности, који су добри, прилив средстава је одговарајући и благовремен.. +++ • Успостављање сарадње са библиотекама високошколских установа из окружења и шире + 	<ul style="list-style-type: none"> • Фактори који не доприносе обезбеђењу квалитета уџбеника нису идентификовани 0 • Светска економска криза одразила се и на овом пољу у смислу ограничавања у одвбајању финансијских средстава за потребе библиотека. ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Унапредити праћење и анализу уџбеника у оквиру Катедри;
- Прикључити библиотеку на COBISS систем, остварити електонску позајмицу књига и увођење вођења електронског каталога књига путем одговарајућег софтвера

Показатељи и прилози за стандард 9:

- [Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#)
- [Табела 9.2. Попис информатичких ресурса](#)
- [Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима.](#)
- [Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи \(са редним бројевима\)](#)
- [Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија \(заједно\) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи](#)

Стандард 10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Управљање Високом економском школом струковних студија Пећ у Лепосавићу утврђено је Законом и статутом који се даје у прилогу. Статутом је утврђен и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља. Оцена рада ненаставне подршке дата је у извештају о вредновању од стране студената ([прилог 10.3](#)).

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада. Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом утврђени су општим актом високошколске установе у складу са законом.

Комисија за обезбеђење квалитета, анонимном анкетом, врши испитивање ставова запослених о условима рада, о управљању Школом и о међуљудским односима и, на основу резултата, предлаже мере.

Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола, утврђени су општим актом високошколске установе, у складу са законом.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу систематски прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима мере за њихово унапређење.

Систематски се прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузимају мере за унапређење квалитета њиховог рада; посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и доступни су јавности. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оци наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења. Високошколска установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање у струци. Рецимо, секретар Лазар Вукићевић и шеф финансијске службе Драгољуб Миладиновић похађају семинаре везане за радно право, управно право и финансије. Такође, активно прате и усаглашавају практична решења везана за високо образовање, консултује се са колегама које раде на истим пословима у другим

високошколским институцијама и сл. Шеф рачуноводства Драгољуб Миладиновић је члан удружења рачуновођа у ванпривредним делатностима и активно учествује у раду удружења. Посећује годишње скупове из области економије који се односе на буџетско рачуноводство и извештавање. Такође, присуствује редовно и узима активно учешће на сусретима установа које организује «Образовни информатор» (НИП, Београд).

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу анализира општа акта којима су регулисане основне надлежности, поступак и начин рада органа пословођења, органа управљања, Студентског парламента и стручних служби. Приказује се и разматра структура организационих јединица високошколске установе, као и делатност стручних служби кроз које се остварује ненаставна подршка. Обавља се редовна периодична евалуација процене квалитета рада органа управљања и рада стручних служби. По потреби се доноси предлог мера за унапређење квалитета њиховог рада. Наводимо део из Акционог плана за обезбеђење квалитета који се односи на ова питања:

... «Планиране активности усмерене ка обезбеђењу квалитета управљања високошколском установом, квалитета ненаставне подршке и финансирања

- Периодична анализа и оцена управљања Високом економском школом струковних студија Пећ у Лепосавићу
 - рок: једном у току године анкетирањем студената и наставника, путем извештаја комисије за квалитет који се подноси сваког октобра
 - субјекти: Савет школе, наставно веће, комисија за квалитет, студенти

- Периодична анализа и оцена рада ненаставне подршке
 - рок: периодично у току године анкетирањем студената и наставника, путем извештаја комисије за квалитет који се подноси сваког октобра
 - субјекти: директор, наставно веће, комисија за квалитет, студенти

- Подстицање запослених у ненаставним службама на стручно усавршавање
 - рок: континуирано, у току године
 - субјекти: директор, наставно веће, комисија за квалитет

- Обезбеђивање јавне доступности финансирања ...»

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа;. +++ • Дефинисаност организационе структуре;+++ • Праћење и оцењивање квалитета управљања установом, уз мере за унапређење; + + + • Перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља; + + + • Доступност релеватних информација о раду стручних служби и органа управљања;+ + + • Дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља; + + + 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно екстерно подстицање неких служби (релативно мали број семинара...) + + • Недовољна сарадња са секретаријатима других високошколских институција. ++ • Непостојање правно дефинисаног начина оцењивања запослених у стручним службама и ненаставног особља ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Могућност за унапређење рада стручних служби и ненаставног особља пружа њихова евалуација од стране студената. +++ • Ограничити непосредан рад са странкама, односно пријем студената, на део од укупног радног времена ради подизања квалитета рада служби и добијања времена за ажурирање документације. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Смањење финансијских и материјалних средстава којима држава подржава активности којима се стварају услови за перманентну усавршавање ненаставног особља. +

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

Треба наставити подстицање активности које се односе на одговорност органа управљања и на квалитет ненаставне подршке. Такође, потребно је наставити са перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Показатељи и прилози за стандард 10:

- [Табела 10.1. Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица](#)
- [Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе](#)
- [Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби](#)

Стандард 11. Квалитет простора и опреме

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу (у даљем тексту Висока школа), има обезбеђен простор и опрему (у свом власништву) чији обим и структура одговарају потребама студијског програма.

Висока школа има савремен простор и опрему неопходну за квалитетно извођење наставе, онакав каквим се ретко која Школа у земљи може похвалити. Поред постојећих просторија и опреме на основу којих је Школа 2007. године добила акредитацију, у међувремену је изграђена потпуно нова Зграда школе по најсавременијим стандардима, површине 2.0530м², чиме су се знатно побољшали услови студирања почев од 2011/12. школске године. Објекат је функционално решен да својим садржајем и изгледом задовољи потребе нормалног функционисања Високе економске школе струковних студија Пећ. У архитектонском и амбијенталном смислу испројектован је да се уклопи у окружење и улепша утисак амбијенталних вредности Лепосавића. Зграда је спратности Пр + 3С. У том простору смештене су следеће просторије:

Учионице

6. Сала за 120 места – 2 ком
7. Сала за 80 места – 5 ком
8. Кабинет за информатику – 2 ком (20 РС рачунара)
9. Кабинет за језике – 1 ком
10. Кабинет за професоре – 3 ком

Заједнички простори

11. Студентска служба
12. Биро за информације
13. Архива и скриптарница
14. Библиотека
15. Студентски клуб
16. Професорски клуб
17. Банка
18. Копирница
19. Портирница
20. Тоалети на свакој етажи

Управни део

6. Директор
7. Секретарица
8. Заменик директора
9. Зборница
10. Рачуноводство – 2 ком

Поред нове зграде, Школи је на располагању и стара зграда са следећим описом просторија:

- 2 амфитеатра за по 120 слушаоца;
- четири слушаонице за 2 x 40 = 80 слушаоца;
- компјутерска лабораторија са 30 радних места;
- компјутерска лабораторија са 15 радних места;
- канцеларија за директора;
- канцеларију за заменика директора;
- зборница за наставнике и сараднике;
- три канцеларије: за секретаријат, референте за студентска питања и финансијско-рачуноводствену службу;
- просторија за техничко особље;
- просторија за библиотеку и читаоницу за студенте;
- просторија за скриптарницу;
- просторија за информатички сервис;
- хол са WC (одвојено за студенте и особље школе).

Високошколска установа има адекватну техничку (пројектор (3), лап-топ за сваког наставника Школе, видео-бим (2), рачунаре, скенере, штампаче...) и специфичну опрему која обезбеђује квалитет наставе, вежби и семинара.

Сви запослени (наставно и ненаставно особље) и студенти имају приступ информацијама у електронској форми (Web сајт школе, Facebook страна, прикључак свих рачунара на бежични Интернет) и путем огласне табле (за студенте и наставнике).

Укупно на располагању студентима, у кабинету за информатику је 85 РС рачунара (85 радних места), а у библиотеци још два са директном Интернет бежичном линијом.

Кабинети професора су опремљени лаптоповима са пратећом опремом (штампач, независном Интернет линијом); за потребе наставе на располагању су још 3 пројектора и 1 лаптоп.

У просторијама информатичког кабинета, читаонице, секретара и катедри, могу се за потребе наставе, научно-истраживачког рада, припремања испита и семинара, скенирати, штампати и нарезивати материјали.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Високошколста установа има најсавременији простор и услове за рад. +++ • Високошколска установа има адекватну техничку опрему која обезбеђује квалитет наставе, вежби и семинара. +++ • Високошколска установа има две компјутерске лабораторије у старој Школи и две компјутерске лабораторије у новој згради Школе са бежичним приступом Интернету + • Направљен је нови Web сајт Школе са свим доступним информацијама. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Кад се посматра усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената, нисмо уочили унутрашње факторе који могу да штете. 0 • Потребна је већа доступност фотокопирању. +
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Могућности проширења, односно повећања броја студената, како на већ постојећем студијским програму, тако и на могућности акредитације нових +++ • Донације и апликације на пројектима ЕАР - Европске агенције за реконструкцију и осталим државним и европским фондовима ++. • Донације кроз сардњу Школе са домаћим и међународним институцијама ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак или смањена материјална средства за одржавање објекта (одржавање грејних инсталација, одржавање крова – реконструкција итд.) + • Нередовност прилива материјалних средстава за набавку предвиђених наставних средстава. + • Нередовност прилива материјалних средстава за набавку планираног проширења компјутерских лабораторија. ++ • Појава конкурената ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Обим и структура квалитета простора и опреме у Високој школи је обезбеђен, а
- препоруке се односе на потребу сталног усклађивања капацитета простора и опреме са потребама наставног процеса и бројем студената (посебно када се испитни рокови поклапају са наставним процесом).
- Повећати доступност услуга рачунарског центра и континуирано га осавремењавати.
- Приступ информацијама у електронском облику учинити доступнијим (како студентима, тако и наставницима) у смислу повећања обима информација (нпр: периодично обавештавање о новим библиотечким јединицама; распореду полагања дипломских испита и остало, у складу са потребама студената и наставника).

Показатељи и прилози за стандард 11:

- [Табела 11.1. Укупна површина \(у власништву високошколске установе и знајмљени простор\) са површином објеката \(амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе\)](#)
- [Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду](#)
- Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 12. Финансирање

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Високошколска установа има највећи део финансија обезбеђен од стране буџета, те то сматра сигурним извором прихода чиме обезбеђује реализацију наставног процеса и друге активности везане за остваривање наставног плана и програма.

Научно-истраживачке пројекте финансирала је и сада финансира делом из редовних, а делом из буџетских повремених интервенција по посебним захтевима. Нажалост, доскорашње Министарство просвете и науке Републике Србије није до сада имало разумевања за Законом о високом образовању предвиђене обавезе наставника на Високим струковним школама да се баве научним радом. Мислимо да би ово требало исправити, јер се од струковних школа тражи да имају најмање 50% наставника са докоратом, који дакле, испуњавају услове за научно-истраживачки рад, те би им требало и омогућити да се баве научним радом, како би се створили услови за подизање њихових научних и стручних компетенција.

Један од видова обезбеђивања финансија су сопствена средства од самофинансирајућих студената. У прошлој години је однос ових средстава био 57% средстава буџета и 48% сопствених средстава (школарина и остало).

Институција има вишегодишњи финансијски план (даје се у прилогу овога дела) сопствених активности и редовно, при изради кварталних и полугодишњих финансијских извештаја које подноси буџету, анализира евентуална одступања од планираних токова и доноси мере којима настоји да стабилизује систем. Нажалост, мере које се могу донети односе се, углавном, на рестрикције трошкова и то, пре свега, оних који се односе на материјалне трошкове, које иначе буџет не извршава према планираном.

Извори финансирања могли би се оценити као јасно дефинисани и доста сигурни, односно стални. Али, нисмо сигурни да су и довољни, иако за сада Школа добро функционише са оваквим финансијама. Извесну несигурност може изазвати чињеница која се односи на сопствене приходе, односно приходе од школарине, који су непредвидиви, тако да је редован наставни и научно-истраживачки рад, па и други видови финансиран добрим делом сопственим средствима.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Финансијски токови су стални и довољни за нормално функционисање наставно-научне делатности и других активности. +++ • Суштина предности је у сопственим средствима која су обезбеђивања захваљујући школарини од дошколаваца, самофинансирајућих студената и од издавачке делатности. +++ • Финансијска ситуација је стабилна и до сада је омогућавала планиране активности у наставној и научној сфери планираних обавеза +++ • Финансијско планирање и одлучивање је систематично и односи се на дужи период (оријентациони трогодишњи финансијски план), годишњи финансијски план и редовно праћење извршења (тромесечно, полугодишње и годишње). +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Неизвесност сопствених прихода који се, како је претходно речено разликују од године до године и на које ми нисмо сигурни да можемо да утичемо + • Недоследно испуњавање преузетих обавеза од стране оснивача, а односи на материјалне и друге обавезе које, како је претходно констатовано не испуњава планирано. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Очекује се да ће се и убудуће дошколавати економисти са вишом школом, и да студије настављају они са вишом школом, што ће обезбеђивати дошколавце, а тиме и део финансија које обезбеђује Школа. +++ • Проналажење нових извора финансирања путем пројекта и сарадње са привредом и другим институцијама у окружењу ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Могућност да се драстично смањи број заинтересованих студената. ++ • Лош материјални положај студената и неразвијеност региона у којем је стационирана Школа ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

Једна од значајних мера била би јасно и константно извршавање обавеза буџета у делу који се односи на финансирање материјалних трошкова, као и трошкова који прате активности наставе (истраживања, издавачка делатност, подстицање укључивања у научни рад, скупови...). Такође, би било значајно да се Школа финансира према школској, а не календарској години, јер се и организација активности, што значи и преузете обавезе осмишљавају и заводе у оквиру оваквог временског периода. Дакле, и финансијске обавезе везују се за школску годину. Школа у овом тренутку још није добила финансијски обрачун за календарску годину, а у обавезе је ушла по школској години, а то значи да већ 7 месеци ради не знајући како ће проћи у финансијском смислу, односно преузете обавезе су под знаком питања. Верује се да ће оне бити „покривене“, али се обрачун ипак са стрепњом очекује. Било би нормално да се пре 1. октобра знају финансијски параметри којима се може

организовати укупан педагошки рад, како би и квалитет педагошког рада био извеснији, односно како би на њега могло са више сигурности да се утиче.

Показатељи и прилози за стандард 12:

- [Прилог 12.1. Финансијски план](#)
- [Прилог 12.2. Финансијски извештај за претходну календарску годину](#)

Стандард 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Студенти су укључени у самовредновање *Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу* кроз анкете у којима им се пружа могућност да оцене рад сваког од својих наставника, ненаставног особља, као и остале области које спадају у квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, а које су процењиве од стране студената. Ова анкета се врши крајем сваког семестра у школској години и то у периоду од 1. маја до 30. јуна., а њени резултати се разматрају на седницама Комисије за обезбеђење квалитета и Наставног већа почетком наредне школске године. Резултати ових анкета наведени су у *прилогу 13.2.*

Студенти су укључени у самовредновање *Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу* кроз анкете у којима им се пружа могућност да оцене рад сваког од својих наставника, ненаставног особља, као и остале области које спадају у квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, а које су процењиве од стране студената. Ова анкета се врши крајем сваког семестра у школској години и то у периоду од 1. маја до 30. јуна., а њени резултати се разматрају на седницама Комисије за обезбеђење квалитета и Наставног већа почетком наредне школске године. Резултати ових анкета наведени су у *прилогу 13.2.*

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">Учешће студената у самовредновању омогућава повратне информације о квалитету Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, у циљу кориговања евентуалних неадекватности. ++Учешће студената у телима за обезбеђење квалитета огледа се, пре свега, у укључивању студената у дискусије на седницама Комисије за обезбеђење квалитета. ++	<ul style="list-style-type: none">Мотивација студената за објективно вредновање с једне, као и њихова компетентност да ваљано вреднују квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу с друге стране. ++Мали број студената упознат о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета Школе. +

Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Студенти представљају значајан потенцијал за унапређење квалитета Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу. ++. • Едукација студента о значају обезбеђења квалитета ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна компетеност свршених средњошколаца за учешће у одлучивању ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

Анализом резултата студентске евалуације квалитета Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу установљено је да студентска служба и библиотека добијају осредње оцене. У циљу унапређења квалитета ових сегмената установе предлажу се, као први корак, дубље анализе којим би се утврдили разлози осредњег задовољства студената, а након тога и адекватно реаговање на основу добијених информација.

Показатељи и прилози за стандард 13:

- [Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета](#)

Стандард 14. Систематско праћење и периодична провери квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Комисија за обезбеђење квалитета редовно прати квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу и о резултатима праћења обавештава директора школе, Наставно веће и Савет. Комисија прати квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу анализом информација које добија од наставника, ненаставног особља, студената, као и од струковних економиста који су завршили студије. Информације од наставника прикупљају се периодично, на основу њихових излагања на седницама Наставног већа и Савета, као и помоћу посебног упитника који је Комисија припремила за наставничку евалуацију (упитник и резултати испитивања овим упитником наведени су у *прилогу*). Информације од студената се такође прикупљају периодично, једном у току сваке школске године (у *прилогу 3.2* наведени су резултати анкетања студената у школској 2015/2014, 2014/2013. и 2013/2012. години).

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу поседује сву потребну инфраструктуру за редовно прикупљање и обраду података неопходних за оцену квалитета. У ту сврху, поред материјалних услова (штампачи, апарат за фотокопирање, рачунари) посебна пажња се поклања брижљивом састављању упитника за самоевалуацију, који се задају тек након критичке процене од стране професора-стручњака за одређено подручје самоевалуације и који се, након извршене обраде података, према потреби коригују у циљу побољшања њихових метријских карактеристика.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу сарађује и размењује информације са бројним високошколским установама које остварују добре резултате у истраживању и едукацији студената.

Резултати периодичне провере квалитета су јавни и објављују се на Интернет сајту школе и огласним таблама.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Поседовање бројних материјалних услова за прикупљање и обраду података о самоевалуацији (рачунари, фотокопир апарат, штампачи, упитници за самоевалуацију).. ++ • Доступност резултата самоевалуације широкој јавности. +++ • Одежавање контакта са дипломираним студентима ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна савршеност упитника за самоевалуацију. + • Слабости (W) у погледу јавности резултата процене квалитета нису уочене. 0 • Нису регулисане обавезе да запослени и студенти учествују у активностима, као ни мере за симулацију учешћа, већ је све препуштено њиховој вољи ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Птенцијал Школе за прикупљање и обраду података, као и за анализу трендова у периодично прикупљеним подацима помоћу специјализованих компјутерских програма. +++. • Потенцијал за прикупљање знатно већег броја повратних информација о квалитету Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу и стицање дубљег критичког увида у квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу. • Законска регулатива ++ • Исуства стечена кроз међународну сарадњу ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Опасности у погледу систематског праћења и контроле нису уочене. 0 • Реакције шире јавности, која често није упозната са детаљима потенцијалних проблема, могу да буду непримерене и тиме додатно да отежају њихово решавање. + • Недовољна заинтересованост спољних субјеката у процесу обезбеђења квалитета ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

Опште узев, редовност у прикупљању података о квалитету квалитету Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу је добра. Оно што би требало унапредити односи се, пре свега, на методе за прикупљање података. С обзиром на то да су тренутно на располагању само мишљења установа у слободној форми о компетенцијама дипломираних студената наше Школе који раде у њима, потребно је конструисати посебне упитнике за установе, којима би се прикупљале повратне информације о овим компетенцијама. Тиме би се побољшао квалитет прикупљених података.

Показатељи и прилози за стандард 14:

- [Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу](#)

квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.